

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 „ — „
Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorrt vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
átán 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitlter“ rovatban
közleendő cikkek soronkint
10 kr. díjért közölhetnek.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:
Kézdi-Vásárhelyt: Csik-Szeredában: Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Káldobó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyitlterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtatnak.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1883. évi (második) folyamára

A „Székelyföld“ című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Az előfizetési pénzek a kiadó-hivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre, Székely-Udvarhelyre Dr. Káldobó Ferenc szerkesztőkhöz küldendők, vidékről legezélszerűben postán-utalvánnyal.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A parlamenti életéről.

(t—sz.) Látván a nagy tévedést, melyben a politikai morált illetőleg társadalmunk nagy része eviczkel, tehát a nélkül, hogy politizálnék, a politikáról akarok írni valamit.

Oly országban, melyben a parlamenti élet még fiatal, (pedig, fájdalom, Európában még majd mindenütt fiatal)

A „Székelyföld“ tárczája.

A fagyöngy regéje.

A kertünk alján áll egy öreg almafa. Egyik este kimentem hozzá, leültem hű lombja alá a gyepadra, s kértem, hogy regéljen valamit. És regélt is. Hogy mit, ime, elmondom:

„Ezelőtt, ki tudja, hány évvel, a kerítés mellett, melylyel szemben ülsz, — így kezdé a fa — egy Rózsabokor pompázott s terjeszté szét kezves illatát. Szüleid gyakran lejöttek hozzá. Ápolták, gyönyörködtek benne, dicsérték, magasztalták, s ha jól hallottam, a virágok királynőjének nevezték. Tavasz hajnalokon egy éneklő madárka is ellátogatott e kertbe. Rendszeren ide szállott ágaimra, s innen küldé dicsőenét a Rózsabokorhoz, ki annak jeléül, hogy a madárkával meg van elégedve, nyilni kezdő bimbóit jóváhagyólag bölintgatta, s hivta, hogy fészkelne szomszédságába a Jázminbokorra. A madárka sem volt rest. Örömeiben, hogy a királynő őt ily kitüntetésben részesítette, oly gyönyörűen kezdett dalolni s csattogni, hogy az egész virágpublikum megbámulta, s ártatlan levélkéivel, mint megannyi parányi kézzel, megtapsolta. Még a fű között szemérmesen bujkáló Boglárka is fel-emelte hófehér arcát, hogy láthassa a kedves dalost, s szabadon élvezhesse az andalító zenét.

A madárka aztán előcsicseregte hű

a nagy közönség a pártkérdést rendszeren összetéveszti a haza kérdésével, és mikor a pártok állást foglalnak, csak ritkán, mondhatni, hogy nagyon ritkán veszik figyelembe: vajjon mit kíván itt a haza java, hanem rendszeren abból a szempontból indulnak ki, hogy mit kíván itt a párt java?

Az egy Angliát kivéve, bizony alig-alig történik meg, hogy a kormány előterjesztését egyhangulag fogadja el az egész parlament s csak akkor foglaljanak a pártok egymással szemben állást, mikor azt nagy elvi kérdés sugálja, avagy parancsolja. Más parlamenteknél, és pedig többnyire az ország kárával, egyre foly a pártbajsz, a meny nyiben az érdekek ott még nincsenek úgy megülepvedve, mint Angliában, hol a kormányváltozással más azért nem változik, míg Franciaországban például a kormánybukás pártbukással is jár, a pártbukás pedig azt vonja maga után, hogy a párt emberei is buknak s azok helyeit a másik párt emberei foglalják el. És miután Európában többnyire így van, az európai pártküzdelmeket ma még korántsem mondhatjuk egészségeseknek, mert a parlamenti termeket, valamint a sajtót, ma még a pártok és érdekek harsza tölti be.

És mert ma Európa egy ily belső

pérját. Ketten körül röpkedtek a Rózsabokrot, bemutatták magukat a Jázminnak is, s egyúttal kérték, hogy a tavaszi és nyári időnyre adna nekik szállást. A Jázmin szívesen fogadta a kedves vendégeket, örömeit felajánlta hajlékát, s a hű pár oda fészkel.

Az idő vigan és gyorsan telt.

A Jázminbokor lakóit az Ég nemsokára öt kis fiókéval ajándékozta meg. Annyi gondosságot, annyi szeretetet még embereknek sem igen láttam és tapasztaltam a gyermekek iránt, mint e kedves madárpárnál. Gyakran eljöttek hozzá is. A körülöttem zümmögő kártékony rovarokat elcsipték, s haza vitték fiókaiknak, kik a gondos ápolás mellett néhány hét alatt szépen kifejlődtek, s elérkezett a kirepítés ideje.

Az anyamadar felrepült a bokor tetejére s elkezdett csicseregni. Mindenekelőtt hálát adott az egek Urának, hogy fiait felnevelte. Aztán elkezdte dicsérni s magasztalni a virágokkal ékes természetet, a bibor hajnal, enyhe szellőt, a Nap ragyogó szépségét, az Ég üdítő harmatát, a kristály forrást és csergedező patakat S mind ezt oly szépen és oly elragadóan, hogy a kis fiókák ártatlan szivecskéje majd meg-repedt a vágytól, hogy szobácskájuk szűk falai közül ki a szabadba, a nagy természetbe jölessenek, s föl a magasba, a kékeltéghez szállhassanak, hol, a kiről a fészkekben annyi szépet hallottak kedves szülőiktől, közelebb lehessenek Istenhez.

háboruban szenved, másrészt ez a belső háboru képezi a béke garanciáját, a mennyiben, hogy saját benső küzdelméből, betegségéből felépüljön, abból kivergődjék: minden országnak békére van szüksége, a mely béke alatt az az ország konszolidálódik legjobban, a melyik legtartósabb kormánynak fog örvendeni, a mennyiben a kormányváltások rendszerváltozással is járhatnak, azt pedig tudhatjuk, hogy minden új rendszer új betegség. Azon országok tehát, melyek gyakori kormányváltásokat szenvednek, mint Törökország, Spanyolország sat., egyik betegségből a másikba esnek és nem képesek kiépülni.

És a ki a magyar parlamentet figyelemmel kíséri, itt is tapasztalhatja, hogy a hazafias érdekeket a pártérdekek majd mindig háttérbe szorítják, sőt a kisebbség megtette már nem egyszer, hogy a politikai zavarokat, mikor egy kormánybukás igazi veszedelem szokott lenni, mégis minden erejéből kormánybuktatásra akarta felhasználni. Így a dalmát lázadás alkalmával, sőt talán most is. Már pedig, ha kormányt akar bukítani valamely párt, hát tanuljon Angliától, mely megbuktathatta volna a kormányt az ir lázongások idejében, meg az egyiptomi harcok idejében, ám-

Azután feljött hozzám az anyamadar s innen folytatta tovább hivatató csicseregését. A fiókák pedig felszálltak a fészkekből, s egyik bokorról a másikra szállván, próbálgatni kezdék gyöngye szárnyaikat. A boldog apa néma gyönyörrel szemlélte a kerítésről szerelmetes családját, néha-néha egy-egy kört irt le a levegőben fiókái előtt, mintegy példányul akarván szolgálni arra, hogy azoknak mikép kelljen repülniök. Majd közéjük szállt. Biztatta és buzdította, bátorította és oktatta, hogy: „Csak így, csak úgy!“ Annyira, hogy a fiókák már hosszabb tárt is át mertek repülni. Az anya egyre hangosabban csicseregett, s hivatató hangja betöltötte az egész vidéket.

Ugyde e boldogság nem soká tartott. Egy Vércse, ki eddig is gyakran ellátogatott e helyre, hirtelen lecsap; üzőbe veszi az anyát, ki, nehányszor átsurranva az ágak között, megszabadul a rabló körmei közül s elrejtí magát egy bokorban. De a rabló itt is megtalálja s kiűzi.

A fiókák ezalatt a megrettent apával visszavonultak a Jázminbokor alá, s üldözött édes anyjuk szabadulásáért esdő imát küldének az egek Urához.

Mind hasztalan!

A rabló szakadatlanul nyomában van a kétségbeesett anyának. S nincs egy bokor, nincs egy rejtékely, mely menedéket nyujtana az üldözöttnek.

— Ha már mindennek elhagytak, — szól búsan a madárka — próbát teszek a Rózsánál. Az ő szíve tán gyöngéd s meg-

de ily eseményeket, midőn a kormánybukás nagy zavart hozhatna az országra, nem használ föl, hanem bevárja a teljes békét és szélcsendet, mikor higgadtan gondolkodhatik minden ember és nincs lázban a közönség.

Ez az egészséges parlamenti élet; mig minden oly parlamenti élet, a hol a pártok a közönség lázát, tehát nem rendes állapotát igyekeznek kormánybuktatásra felhasználni, az nem egészséges parlamenti élet, mert ha valamikor, épen akkor van szüksége a nemzetnek a legnagyobb higgadságra, mikor sorsát egyik kézből a másikba akarja letenni; mert valamint minden ember megbánja, úgy a történelem tanúsága szerint minden nemzet megbánta még, mely felindulásában cselekedett.

Bedekovich Kálmán horvát miniszter felmentetett. Az erre vonatkozó királyi kézig hangzik: Kedves Bedekovich! Midőn saját kérelme folytán horvát-szlavon-dalmátországi miniszteri állásáról való lemondását elfogadnám, indítva érzem magamat, Önnek e minőségében tett szolgálatai s hű odaadásaért, változatlan kegyelmem biztosítása mellett, teljes elismerésem s őszinte köszönetemet kifejezni, elvárva egyébiránt, hogy további elhatározásomig a horvát-szlavon-dalmátországi miniszter teendőit ellátandja. Kelt Bécsben, 1883. év

szabadit üldözöm körmei közül. — S ezzel a Rózsabokorba rohan.

— Impertinens madara, — szolt ingerülten a Rózsá — hogy mersz betolakodni fölszentelt hajlékomba?! . . .

A szerencsétlen madárka hiában könyörgött menedéért. A Rózsá megtagadta azt. Sőt, mivel távozni nem akart, szemtől megfosztá, ruhácskáját szétépte, s a boldogtalan madarat ily keserves állapotában kidobta a kert porondos ösvényére.

A rabló most rácsap, csörével átszorítja s a madárka kiadja ártatlan lelkét . . .

Ámde a bűn nem maradt büntetés nélkül.

Lakoma után az orzó ide szállt egyik ágamra, hogy a győzelemmel végzett rablókaland fíradalmait kipihenje. De ide jött egy régi ismerősöm, egy tarka madár is, ki eddig is gyakran ellátogatott hozzám, hogy repedezett héjamtól s ellenségeimtől a kártékony rovaroktól megszabadítson; s itt találván a rablót, vaskemény csörével olyat ütött a fejére, hogy rögtön kiadta lelkét. Vére beszívargott kérgem alá, s abból keltek életre emez élődi fagyöngyök, melyek ágaimon itt-ott még most is láthatók.” —

Eddig tart a rege.

A ki nem hiszi, ám jöjjön el s kérdezze meg a fától.

Tőle hallottam.

Szentgyörgyi Lajos.

szept. hó 24-én. Ferencz József, s. k. Tisza Kálmán, s. k.

*

Zendülés Horvátországban. A „Narodne Novine” szombati száma azt jelenti, hogy a dalmát határ mentén staresevicista ügynökök utaznak s fölkelésre izgatják a lakosságot. Száz forintnyi foglaltat ígérnek minden embernek s azonfelül 3 forintot egy napra. A jelszó: „A magyarok ellen! Itt az idő, hogy lerázzuk igájukat!” Katonákat, mint mondják, nem fogadnak el, mert ez akarata ellen van a „fiatal császárnak”. — Zágrábban szombaton délen hirdették ki a zavargók ügyében az ítéletet a közönség roppant érdeklődése mellett. A törvényszék 29 vádlottra mondta ki a bünnösséget; egyet nyilvános erőszakoskodás miatt hat hónapra, egyet örsértés miatt 14 napra ítélték, a többi pedig csoportosulás miatt 1—3 hétre. Fölmentettek kilenczet, köztük azt is, ki lázító írás miatt került vád alá. A védők mind bejelentették a semmisségi panaszt. A vádlottak továbbra is vizsgálati fogságban maradnak.

Kossuth Lajos levele

Marostordamegye közönségéhez.

(Felolvastattat Marostordamegye törvényhatósági bizottságának szeptember hó 28-án tartott közgyűlésén.)

Különösen tisztelt Alispán ur!

Hálás köszönetet mondok Marostordamegye törvényhatósági bizottságának a szíves megemlékezésért s részvétel jó kíváncságot, melyekkel a hontalan magányban vállaimra nehezkedő 80 életév alkalmával megörvendeztetni kegyeskedett.

Tisztelt Alispán ur becses levelében, melylyel megyéje nevében e kegyességet tudtomra adni méltóztatott, megható vonásokban jelzi, hogy minő nagy idő nemcsak egyes emberre, hanem még nemzetekre nézve is az évek azon hosszú sora, melyet viselek.

80 év egyötödörösé híján egy egész század! Így egyszerűen kimondva valóban nagy idő. Elborzad az ember, ha számba veszi, hogy csak tizenkét ily létrafogott kell a gondolatnak visszalépni a múlt idő lábtőjén, s már is a honalkotó Árpád oldalánál találja magát. Hát bizony nagy idő az a 80 év.

És mégis ez a hosszú létrafogköz, melyből tizenkettő oly remületes messzeségre a népvándorlásokhoz viszen vissza, ha egyszer átléptük, csak úgy nincs többé, mint a tegnapi nap; egy röpké pillanat volt, mely elmerült az enyészetben, mint lányka sohaja a zugó szélben.

És én tudom, nagyon is tudom, mennyire igaz Alispán ur azon megjegyzése, hogy röpké pillanat szűk körébe mennyi kebel-rázkódás, minő tengernyi szenvedés elfér.

Nekem bu s gond által zavart tünékeny örömök mellett, e rázkódásokból és szenvedésekből, mint polgárnak is, keserves bőven kijutott a hosszúra nyúlt életnek azon átkából is, hogy a lelki szenvedések sebének sajgása sirig kísér, az örömnél elhervadt virága pedig nemcsak nem hagy maga után szívdierítő illatot vizsgálatásul az örömtelen aggkornak, de sőt még az öröm emlékezetét is szenvedés kuforrásává teszi elvesztésének kínos érzete. „Nincs nagyobb fájdalom, mint vissza emlékezni a boldog időre a nyomorúságban”, mondja Dante. — Egy ezélt vesztett élet késő aggkorra nagy nyomorúság, olyan, mint a száradózo fa, mely körül a lehullott levél rohadozva a földön hever.

De Alispán ur megemlíti, hogy egy század egyötöd részének lefolyásába a rázkódások és szenvedések mellett az élet-tapasztalásnak sok egybegyűjtött kincse is elfér. Hiszen igaz, az élettapasztalás elméletileg kincsek látszik, de ha meghuzzuk az élet számlakönyvének mérlegét, azon eredményre jutunk, hogy az élettapasztalás nagyon drágán szerzett tőke; drága, mert életbe kerül, s heverő, mert mikorra megszereztek, már hasznát nem vehetjük, s nem is olyennek szerzemény, melyet örökségül lehetne másoknak átbecsátani; mert az élet-

tapasztalás olyan, mint az uszás, magának kell a vízbe menni, magának kell magát belegyakorolni, a ki meg akarja tanulni. Könyv, hagyomány csak doctinát adhat, tapasztalást nem.

Hát bizony a keservesen szerzett tapasztalás, melyet a 80 év nyújt, szomorú kárpótlás a rázkódásokért, melyekbe került, s a szenvedésekért, melyet megszerzését kísérték.

De nekem egy jobb kárpótlást juttatott életem végén az irlalomnak Istene, hazámfiainak pártkülönség nélküli jó indulatát. Nagyon becses kárpótlás ez; sokat enyhít a keserűsége, mely czélt vesztett életem visszaemlékezésén előmlik. Becsese nekem valom azt, nem mivel talán arra engedhet következtetni, hogy a fáradt vándor szerény nevének emlékével az történet, a mit a költő a virágillatról mond: „mely a rózsát, ha elhull, még egy perezig éli túl.” Vanitatum vanitas! Oda sorozható azon dolgok közé, melyekről megírta a Prédikátor, hogy hiábavalóságok. Erre még csak soha nem is gondoltam. Nem érdekel. Hanem becses helyezek hazámfiain szíves jóindulatu megemlékezésére azért, mert ha meggondolom, hogy mennyire összeesküdtek az actualitás viszonyai arra, hogy tehetetlen hontalanságom rideg magányát feledés vegye körül, lehetetlen hazámfiain szíves megemlékezésének megújításához más kulcsot találnom, mint azt, hogy az alaphang, mely közéletem törekvéseinek magát soha még nem tagadott összhangzatán végig vonul, nem szünt meg rezegni nemzetem szív-hurjain.

E rezgés jövőddel biztató zenéjét hallom Marostordamegye tisztelt közönségének sokatmondó szavaiban is, melyekkel azon kíváncsúnak adnak kifejezést, hogy az emberélet szokottas határán már is messze túlterjedt aggkorom daczára „engedje megérnem a mindenható azon boldogságot, mely után szívem titkon sóvárog, s melynek oly sokan szeretnének tanui lenni a hazában.”

(Vége követk.)

Mire való a tornázás?

(Ajánlva a nem tornázók figyelmébe.)

Ezt a kérdést hangoztatják azok, kik az anatómiával, physiologiával és diétetikával nem ismeretese. Természetesen azért, mert mint realistikus emberek, csak olyan dolgokat kívánnak taníttatni, melyeknek materialis hasznuk van. Szerintük a tornázásnak sem formalis, sem materialis haszna nincs. Hisz ha volna, járt látnák. „Nekünk nincs semmi szükségünk arra, hogy gyermekeinkből komédiásokat neveljünk”, mondják nagy bölcsen. A helyett tanuljanak egyebet. És mire való a tornázás? Miért kineznek vele a szegény gyermekeket?

Vizsgáljuk meg lényegében tehát a dolgot.

Az ember nem hústömeg, nem vér, nem csont, nem lélek egyedül, hanem az egész együtt. Mikor a világra jön, értelmisége a legelső fokon áll. Testileg is tehetetlen. De mégis értelmes és kifejlődött testü lesz. Tehát fejlődésre képes. A lelki munkásság megindul, ugyszintén a testi is.

Kisérjük figyelemmel a testi működést. Legelőbb mászni, azután állni s végül járnai tanul. Hát miért nem tudott az előtt, ha most tud? Azért, mert a csontok lágyak voltak, az izmok pedig kevés mozgási képességgel bírtak. De most már fejlődésnek indulván, a naponkénti mozgás által folytonosan erősödnek. 6—8 éves korában már munkaképes. Alkalmazkodjunk megyei viszonyainkhoz. 6 éves korától 12-ig a gyermekek iskolába jár. A muszáj falai közt naponta 5 órát tölt. A szobai rossz levegő s ehhez járulván még a folytonos ülés és szellemi foglalkozás, új irányt adnak testi fejlődésének. A hátgerincz a folytonos előrehajlás miatt meggömbül. Hiába! Többnyire úgy készítik nálunk a favillákat, hogy egy kétágu fának ágait görbitve valamihez megérsítik. Így aztán úgy meggömbül, hogy többé ki nem egyenesedik. A csont is, habár erősebb, képes így meggömbülni. A mellkas

összenyomatik; ennél fogva a tüdő is, következőleg a levegő felvétele, akadályozva van. Az ütérés vérből a bevégzett körút után lesz visszeres és így érkezik a tüdőhöz, hol most élenyit kellene felvegyen; de miután az összenyomás folytán a tüdőben a levegőfelvétel igen csekély, ennél fogva a visszeres vér kevés élenyt vehet fel, a mi nek következménye: a vérnek szénsavval való túltömöttsége, a hőmérsék alábbszállása és a beteges kinézés. De ezzel nincs kimerítve a testi fejlődés hátránya az iskolában. Azonban a többi most mellőzöm. — Így végzi be a gyermek 12-ik évét. Ekkor, ha „ur” akar lenni, kénytelen a nehéz munkákat végezni. Ekkor kezd szántani, kaszálni, kapálni és csépleni tanulni. Ez kezdetben nehezen megy, de később hozzá szokik. Természetesen a szükség, szokás és gyakorlat sok mindenre képesíti az embert.

Ha a „farsaka” leszakad, az nem baj, arra van orvososság. Ha görbe a háta, görbitse vissza; ha a lába „facsarós”, facsarja vissza; szóval, legyen ügyes; hisz ki kényszeríti arra, hogy ügyetlen legyen!? Így hangzik ez a tatár philosophia.

Szántani, kapálni, kaszálni stb. szabad, de tornázni nem. Hisz a tornázásnak nincs semmi haszna; a gyermek a nyakát vagy lábát kitörheti, végül még a ruha is szakad — mondják némelyek. — Ne féljen senki. Nem törí ki egyik gyermek sem a nyakát, sem a lábát. A ruha pedig másképpen is elszakad.

Sőt a helyett azt az elgömbült, elsatnyult testet ügyessé, szabályossá teszi.

A tornagyakorlatok a testnek minden részét mozgásba hozzák, az elgömbülésnek utját állják s a vérpangástól s az ebből származó apró nyavalyáktól megmentik. Ugyanis: a vérkeringést fokozzák, ugy a légvétel nagyságát is; az izmokat mozgásba hozzák és erősítik; a kiparólgás a bőrön nagyobb lesz s így az egészséges is biztosítva van; a nemi ösztönt fékezik és az ebből származó tévedéseknek is elejét veszik. Bizony, ha belátnák némely skeptikus egyének a tornázásnak célzerűségét és cultíválnák: talán nem lenne annyi idomtalan testalkatu és természetellenes mozgásu ember. Hiszen az még nem elég, ha mi egy keveset járnai, ülni és nagyon sokat fekdülni tudunk. No de az a járás is milyen? Mintha most érkeznek meg ide Párizsból egy gyalog utazó.

Ha tornáznának, ez nem fordulna elő, mert az izmok, melyek a mozgást eszközlik, több rétegben vannak egymáshoz tapadva, miáltal létesülnek a különféle irányu mozgások és ezen mozgások által az izmok erősíttetnek.

Kisértse meg bárki: ha huzamosb ideig semmiféle mozgást nem végez, mi lesz az eredmény? Satnyulás. No lám! most kitalálhatjuk, mire való a tornázás az iskolában? Arra való, hogy a gyermek lelki és testi munkássága közt az összhangzatot helyre állítsuk és a természet törvényeinek eleget tegyünk s utjába ne álljunk, mert az megfosztja magát.

Azt az ellenvetést tehetnék, hogy azok a gyermekek eleget mozognak. Az igaz, legalább míg az iskolába mennek és onnan haza. De elég ez? Mikor mozdítja a törzset hátra, a vállát fel, a nyak hajlító izmait (talán mikor megroppantja a nyakát)? Pedig ezeket is az Isten valami célra rendelte. Ezek is olyan részei testünknek, mint a nyelvünk.

Elvitázhatlan tehát, hogy a gyermekeknek tornáznaiuk kell.

(Vége köv.)

Ferencz János.

Vigyázzunk, mert elárulnak!

A napokban véletlenül egy más embernek szóló levelező-lapot újságaim között hozzám hoztak. Nem illik mások titkait ellesni, annál kevésbé nyilvánosságra hozni; de mert az illető nem átalotta levelező-lapját, tehát nyílt gyékényen alkudozni a bőrünk felett: legyen a nyílt titok még nyilvánosabbá.

A megkeresés így hangzik: Régi is-

meretségünk alapján szabadon önt, mint a ki Csikmegyében több község felett rendelkezik, (!?) felkérnem: legyen szíves jövő. 1884. évre egy vagy esetleg néhány községet nekem átengedni, hogy pálinkát, bort és egyéb apróságokat árulva Csikban megtelepedhessem. Sz.-Keresztur. Holstein Sámuel.

Tehát oda jutottunk, hogy a zsidó polgártársak községeinket velünk és jogainkkal együtt tudunk, hírnök és beleegyezésünk nélkül adják és veszik, mint valamely árucikket.

Ki az a zsidó Csikmegyében, ki elmondhatja, hogy több község felett rendelkezik? Tudomásom szerint (jó órában legyen mondva!) ilyen még nem létezik. Honnan veszik tehát maguknak azt a vakmerő bátorságot, hogy Csikból is „Igéretföld”-et csináljanak? ... Ha Magyarország más megyéiből kiáll a szekerök rudja, mert kigyótermészetek által pár év alatt a nép minden életerejét elszívják: tanuljunk mások kárán s ne engedjük őket keblünkbe, hogy maholnap mindnyájunkat Moldva-Oláhországba szorítsanak. Munkás egyéneknek, iparosoknak bejövételét és körünkben való letelepedését senki sem fogja ellenezni; de hogy puska-, kapa- és kaszakerülő szaporítsák a különben is nagy contigenst; hogy Ábrahám diós ivadékai a özégereket, melyeken a mokus már is minden falut bejárhat, sokasítsák: jó lelkű s a székely érdekeket szíven hordozó egyén nyugodtan el nem nézheti.

A községi jogok haszonbérbe adásánál igen nagy tér nyílik arra, hogy egyik vagy másik elesett hirtorsosunkon segítsünk, miként azt a zsidók teszik. Két-három jobb módú és jólelkű egyén beülthet egy önhibáján kívül elesett szegény embert és alkalmat nyújthat arra, hogy a kínálkozó nyereségből jobb sorsra emelkedve, magán és később hasonló módon más is segítessen. A könnyelműség által tönkrementek vagyona nem fog idegen betelepültek kezére jutni, hanem körben forog, s ezen eljárás által a megtérés perczében még az ilyeneknek is lehet alkalmuk arra, hogy újra felemelkedjenek.

A vezérszerep e tekintetben a körjegyzőket és községi előjárókat illeti. Kíváncsú az, hogy egyéni érdekeiket mellőzve, hivatásuk szerint, a közjólét emelésére fordítsák figyelmüket és ne engedjék becsempészni a társadalom azon osztályát, melylyel itt Csikmegyében még ez ideig nem sok bajunk van. Rémképnek elég ama néhány példány, kiknek jótékonyágáról elég alkalmunk volt és van meggyőződni.)*

Szerecsen.

A K.-Vásárhelyt létesítendő kórház gyűléséből.

Elnöki megnyitó.

Tisztelt közgyűlés!

A mindenható jó Isten segítségével hívásával nyitom meg a mai közgyűlést. Évek óta legbuzgóbb indulattal folytatott munkásságunk még eddig az ohajtott sikernek nem örvendhetett. Minden megtettünk, mit tenni kellett s lehetett célunkra, de a körülmények nem voltak kedvezők, a mostoha időviszonyok nem segítettek törekvésünkben. Állapotunk hasonlít azon hajóhoz, melyet a szél a tengerbe messze behajtott; idő, ügyesség, kedvező szerencse, tudomány és csüggedetlen reménység kell, hogy elvégeztet utját ismét megtalálja s hova törekedett, a partot elérje. Csüggedetlen remény mindenek felett, kitartó bizalom; mert e nélkül nincs ereje az akaratnak, nincs világossága a tudománynak, nincs jelentése a szerencsének se. Gondolom, hogy a közgyűlésnek tisztelt tagjai nem vesztették el reménységüket az iránt, hogy kórházunk létesülni fog; hisz oly szent cél ez, melyet valójában Isten dolganak nevezhetünk! A közegészség fenntartása, sok egyes életnek idő előtti elpusztulástól meg-

*) Csikkiróval nem értünk ugyan mindenben egyet; azonban a hivatkozott levelezőlap érdemes levén a legkomolyabb megrovásra, közöljük a felszólalást. Szerk.

védése, így a nemzet erejének őrzése; ez eszmék csoportosulnak a kórház eszméje mellett; ezek hívnak most is minket kitartásra a munkában, újra élénkítésre remény-ségünkben, bátorságra a tovább küzdésben.

Többféle való utánjárásomra most egy olyan kisegítő mód ajánlkozik részünkre, mely, ha kellő melegséggel s nagy jelentőséghez mért komoly értelemmel vesszük fel, meg vagyok győződve, hogy biztos rész-patra vezetni hányatott hajónkat. Egyedüli, mielőbb célhoz vezetési módja kórházunk létesítésének t. i. a Veres kereszt egylettel való csatlakozás, a mi iránt közelebb, Pesten kereszttülatva, a szükséges lépéseket és utántudakodásokat alaposan megtertem s a tárgyalások folytán, midőn rákerül a sor, teljes részletességgel fogom megismertetni és előterjeszteni az általam végzeteket. Jelenben csak reá vezetem a közgyűlés becses figyelmét, mint olyan kész útra, melyre teljes biztossággal léphetünk s melynek segítségével s az egek urának áldásával szent célunkat a legszilárdabb alapra fektetve, megvalósíthatjuk. Felkérem azért a tisztelt közgyűlést, részesítse kellő méltánylatban az én önzéstelen fáradozásaimat, s a felsőbb intéző köröknek a mai igénytelenségünk iránti kegyes figyelmét, tegye magáévá ezen páratlan kedvező alkalmat egészen sazon férfias elhatározással, hogy ezélt kell érnünk, tegyen meg mindent arra, hogy ezélt érhesünk.

Ismételve könyörgöm a hatalmas, nagy Istennél, hogy legyen velünk áldásával, mely által vezéreltetve, a mai közgyűlésben alapkövet gyűtünk le a kórházunk lehető rövid időn való felállítására! A gyűlést megnyitottak nyilvánítom.

Titkári jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Nagyon érzem helyzetem kényelmetlenségét, midőn a városunkban felállítani szándékolt kórház ügyének mibenlétéről s az e tárgyban a lefolyt év alatt történetekről kell megtennem titkári jelentésemet; mert nem akarnám ezt hangzatos frázisokkal megtölteni, hanem tényeket szeretnék regisztrálni, melyek kórházunk ügyének előhaladását tüntetnek fel és kilátást nyújtanának arra, hogy eme humán intézet is, mely városunk kedvezőtlen közegszerség-ügyi viszonyai között olyannyira kívánatos, rövid idő múlva életbe fog lépni.

Fájdalom, ily tényeket nem hozhatok fel s kénytelen vagyok bevallani, hogy e közhasznú intézmény érdekében nálunk a mult év folyamán alig történt valami. Megfoghatatlan az, hogy egy ily iparos város a kórház létesítésének eszméjével mindez ideig oly kevés barátkozott meg s annak érdekében ily csekély munkásságot fejt ki.

A pénztárvizsgáló bizottság jelentéséből ki fog tűnni, hogy az alap most is oly csekély, miszerint annak kamatai a legegyszerűbb és primitív kórház szükségleteit sem volnának képesek fedezni, s így ha valami módon nem segíthetünk, kénytelenek leszünk egyelőre lemondani minden reményről, hogy a kórházat mostanában életbe léptethessük, mert a gyűjtésre már majd minden forrás kiapadt s a mult év folyama alatt semmi más adomány nem folyt be az a'p javára, mint elnök báróné Zágomban gyűjtött 30 frtja, Szilácson gyűjtött 35 frtja, a helybeli takarékpénztár adománya 20 frt és a rendőrkapitányság 3 frt büntetéspénze.

A városi polgárság körében az alap-vagyon gyarapítására kezdetben megindult mozgalom és buzgóság teljesen kialudt; csupán egyetlen nemes tényre, mint követendő példára, mutatathatok reá, és ez az, hogy Dr. Sinkovics Ignác, mint városi főorvos, évi 200 frt tiszteletdíját hat egymásutáni évre a kórház alapvagyonának gyarapítására ajánlotta fel. Oly nagy-lelkű tény ez, tisztelt közgyűlés, mely magasztalásra nem szorul s mely előtt kalapot kell emelnünk. Fájdalom, hogy egyedül áll s még ez ideig követésre nem talált.

A fentebbiekből kitűnik, hogy a helyzet a kórház létesítésére vonatkozólag nem valami biztató; azonban a festett szo-

moru kép egy kissé kiderül, ha meggondoljuk, hogy törhetlen erélylyel és kitartással működő elnökünk a mult év folyamán is mindent elkövetett, hogy az eszmét a megvalósulás stadiumához segíthesse. Erre nézve a módot, mint arról a mai közgyűlés folyama alatt értesülni fogunk, sikerült is megtalálnia; csak hogy e mód egy feltételhez van kötve, mely feltétel a városi képviselőtestület kezében van. Ettől függ tehát, hogy legyen e kórház városunkban, vagy ne legyen. Reméljük, hogy e nemes város képviselőtestülete az egyetlen feltétel megtagadása által nem fog a kórház létesítésének útjába akadályt gördíteni. Adja az ég, hogy úgy legyen!

Kiállításunk.

A kiállítási bizottság az egyes bíráló bizottságokba következő tagokat választotta be:

I. Állatok bírálására:

Kun Ilés, Havas Jakab, Berde Ferencz, Kopacz Lukács, Bartalis Ignác, Siklódi Péter, id. Puskás Samu és Csergő Venczel.

II. Termények bírálására:

Ferenczi István, Deér Venczel, Kopacz János, Rosdás Antal, Székely János, Orel Máté, Imecs János és Balázs Mihály.

III. Iparbírálok:

Lázár Menyhért, Kaitár István, Kopacz Antal, Kopacz János és Molinári Amerika.

IV. Gazdasági eszközök és gépek bírálására:

Geneci Alajos, Giakomuzzi Baptisza, Fülöp Ignác.

V. Vegyes bíráló bizottság:

Csiky Dénes, Hoppé Lipót, Hochschild Lajos.

Ezen bizottságokat az egyesületi igazgató választmány 4-én tartandó ülésén fogja kiegészíteni, mennyiben a bíráló bizottságok felét ő küldi ki.

Vádlottak padjáról.

Kézdí-Vásárhely, szept. 29.

Két jó czimbora állott ma a tek. kir. törvényszék előtt egymás kárára elkövetett lopás és sulyos testi sértés bűntetteiért. Egyik L. Dénes, a másik L. Tódor lemhényi lakosok. Az első 5-ször, a második 2-szer volt testi sértésért már büntetve s most is ezért bünvizsgálat alatt áll; az elsőn vagy 15-ször sulyos testi sértés lett elkövetve, s miként ellenfele is megjegyezte, úgy össze van verve a teste, hogy az ő általa tett ütések nyomait a sok közül kiválasztani sem lehet. S mindezen sok verés, úgy látszik, csak megedzette testét és szívóssá tette életét, mert őt a hírhedt Bodó Péter sem tudta egy kaszával meggyilkolni, hanem csak egy-két ujját béníthatta meg. E bénított ujjak közül egyet, hogy ne fityegjen hasztalanul kezén, pisztolylyal lött le saját kezéről, s egy másiknak görbeségét hogy mire használta fel a szóban forgó lopásnál, eléggé mutatja e tekintetbeni ügyességét is.

Történt ugyanis, hogy nevezett két jó czimbora f. évi márczius 6-án Bereczk egyik korcsmájában gúgyizott, s midőn az élvezett ital árát L. Tódor nagy gavallériával egy ujdontat új 100 frtos bankjegyből akarta kifizetni s ezt föl váltás végett az asztalra, a korcsmárosné elé tette, míg ezzel beszélgetett, a szemfüles czimbora nem volt rest a 100 frtos megkaparítani és összehajtogatva, a meggörbitett ujjak egyikek hajlása alá rejtetni.

Ezzel — mintegy re bene gesta — unszolni kezdette czimboráját a menetelre; bizvást azon gauner feltevessel élt, hogy ez a 100 frtos kitételről megfellekedett. Ez azonban nem volt rest a bankjegy után nézni s minthogy azt tárczájában nem találta, nosza keresni kezdték. L. Dénes jókor észrevette, hogy a 100 frtost most a rossz ujjak rejtekéből is kihúzzák; azon iparkodott tehát, hogy azt észrevétlenül a czimbora tárczájába visszalopja. Ez azonban nem sikerült, mert a keresők meglátták a helyéből kimozdított 100 frtost a rossz ujjak rejtekéből kilógni s rögtön nyakon csípték s a rejteket már ugys elhagyandót onnan szépen kihúzták.

Ily csunyaságon már L. Tódor vére is felforrst s megragadta jó czimboráját, de a korcsmáros nem jött sejtve, mindkettőt kiakolbóltotta a korcsmaajtón s azt bezárta. L. Tódor itt is elővette a jó czimborát s annak fejére botjával egy-kettőt olyat hu-

zott, hogy nyoma 21 napon felül volt győgyulható.

Minthogy a tek. kir. törvényszék is mindezt beigazolta látta, L. Dénest lopás bűntetteért egy évi börtönműre ítélte; L. Tódorra is kimondotta, hogy a jó czimborán elkövetett sulyos testi sértés bűntetteiben bűnös; a büntetés kimérését azonban fel-függesztette, minthogy L. Tódor ellen egy befejezetlen bünvizsgálat van s a törvény szerint a büntetést ezzel egyetemben kell megállapítani.

p—m.

Mindenféle.

— **Hymen-hírek.** Dr. Barabás Sándor tehetséges ifjú orvos f. hó 2-én tartá esküvőjét Kézdí-Vásárhelyt Kovács Ferencz gyógyszerész bájos és művelt leányával, Kovács Tekla kisasszonnyal. Sok szerencsét kívánunk az ifjú párnak! — Ugyanazon napon lépett házasságra Kiss Károly kézdivásárhelyi felsőnépiskolai tanító is Fogarasban Tompa Lujza kisasszonnyal. Áldást kívánunk e frigyre!

— **Háromszék megye** rendes őszi közgyűlése f. hó 5-én délelőtt 10 órakor fog megtartani Sepsi-Szentgyörgyön a megyeház nagytermében. Tárgyak: Alispáni és árvaszéki jelentés. Kormányi leiratok. Megyei átiratok. Megyei ügyek. Községi ügyek. Magánfelek ügyei. Községi költségelőirányzatok. Községi számadások. Számadási igazolások.

— **Follért Ferencz** nagyszebeni postaigazgató a napokban Kézdí-Vásárhelyt járt a postahivatal államivá tétele folytán szükségessé vált hivatali helyiségek kinézése iránt. A bérleti alkudozások már megindultak, azonban még eddig végleges megállapodás nem történt.

— **A csikszeredai polgári leányiskolához** a f. hó 2-án tartott iskolaszéki gyűlésen Novotni Gizella választottat a számtan és természettudományok tanítónőjévé.

— **A „székely szöttek”.** A „Székelyföld” egyik megelőző számában a régi „székely szöttek” érdekében írt cikkünk más helyen is élénk visszhangra talált. A „Kolozsvári Közlöny” f. é. 216-ik számában így ír: Leverő dolgokról értesítenek a „Székelyföld” és az „Erdélyi Értesítő” sat., átvéve a „Székelyföld” ama sorait. — Leverő dolog lenne biz az, ha tovább is vinné e pár kereskedő e nemzetellenes üzletet. Mi azonban sokkal jobb hazafiaknak ismerjük e pár cézget, hogysem feltenni mernők, hogy a saját finansialis érdekét többre becsülné, mint a nemzet érdekét, s szemet hunyva e felszólalásunk előtt, továbbra is folytatná ezen törvényes ugyan, de mindenestre hazafiatlan üzérkedést.

— **Uj ügyvéd.** Mint lapunk hirdetési rovatában olvasható, a közelebbi napokban Dr. Szentpéteri Kristóf ügyvéd Gyó.-Szt.-Miklóson irodáját megnyitotta. Ajánljuk őt a jogkeresők figyelmébe.

— **A brassói állami iskolák zászlófelavatási ünnepéről** írják az „O. É”-nek: Ezen ünnepély bár lokális jellegű volt, de hazai viszonyaink között, hol a felekezettek és nemzetiségek féltékenykedő harca a közeptanodai törvény tárgyalása alkalmából csak nem rég folyt le parlamentünkben s hazánk minden részében: szélesebb körökben is figyelemre méltó jelenség. Az ünnepély lefolyásáról meg kell említeni még azon lélekemelő hatást, melyet a koszorus lányok festői csoportja gyakorolt a közönségre. Ezek száma mintegy 50 volt az iskola legkisebb korosztályából fel a legnagyobb választva, velük több tanítónővel. S valóban csak ily festői csoport lehetett méltó a zászlóanya gróf Bethlen Andrásné főispánunk szeretett nevének az iskolával szemben tanusított szívéllyességéhez. Ezen szívéllyes indulattal szemben a hálás köszönetnek igen szép szavakban adott kifejezést Koos Ferencz kir. tanfelügyelő üdvözlő beszédében. Ugy ezen, valamint a brassói állami iskolák derék igazgatója Orbán Ferencz által tartott nagy hatású alkalmi beszédben a vallásos és hazafias érzelem meleg hangon nyilvánult.

— **Marosvásárhelyt** a Klotild főhercegnő védnöksége alatt álló székely leányárhaház és a jótékony nőegylet női ipar- és

terménytárlatot rendez. A tárlatot gr. Tholdalagi Viktorné elnök vasárnap délután 3 órakor alkalmi beszéddel nyitotta meg. A rendező bizottság ékes és értékes virágoskorral kedveskedett az elnöknek. — A tárlat nagy látogatásnak örvend. A vidéki főurak és a közeposztály kollektív diszmnői házi iparkiallítása a választékos közönségnél nagy tetszésben részesült. A tárlat 10 napig tart.

— **A Gyergyó-Szentmiklóson** rendezendő kiállításon csomafalvi Borsos Miklós földész egy minden részben fából sajátkezüleg készített fali órát állít ki. Ezen egyén sehol se tanult semmi ipart, sőt még az elemi iskolát is csak hiányosan végezte; de azért ma több mint hat ágát az iparnak szakavatottan tudja. Noha nem folytatja mindig, mert mint földész, csak üres óráiban passzióból dolgozik, hanem azért a mihez hozzáfog, az mind sikerül neki. Mint órát ismerik a gyergyóiak, kiknek zseb- és fali órájukon tett olyan javításokat, a melyekkel hiába szaladnának sok képzetlen városi óráshoz. Mert ő nemcsak tisztítja az órát, hanem van eset rá több, hogy zseborának rossz kasza-éltől a gyáritól semmiben se különböző percz- és nagy mutatót, sőt rész-ből zseborakereket is készített. Megjegyzendő, hogy ezen mesterségéhez saját maga készíti a szerszámokat s a legfinomabb eszköze a kasza-éltől készített véső és a fa nyelű bicsok. Most a kiállításon be fogja mutatni magát székely atyánkfia a maga módja szerint csinált készített faórájával, a melynek megsemmelésére a néző közönség és a bíráló urak figyelmét előre is felhívjuk.

— **A visszatérő,** nyomorral küzdő csángók Maros-Vásárhelyt vasárnap kora reggel segélyért zörgettek a város házánál. A hatóság pénzsegélylyel látta el a kérelmezőket. A székely nők ugyanazon napon este a csángók javára fillérestélyt rendeztek.

— **Szapáry tábornok,** ki a boszniai hadjáratból ismeretes, Pozsonyban szeptember 28-án meghalt. Temetése vasárnap ment végbe nagy pompával.

— **Arany lakodalom.** Szeptember 30-án ülték meg 52 éves boldog házasságuk emlékére az arany lakodalmat papolezi Király Mihály és neje Szabó Rebeka nagyszámú közönség jelenlétében. A vallásos szertartást a helybeli ev. ref. templomban Földes György ev. ref. lelkész végezte. A vallásos ünnepély lakoma követte.

— **Uj lap** indult meg Budapesten „Ellenőr” czimmel. Szerkesztője Hevesi József. Megjelenik minden vasárnap s előfizetési ára egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr.

— **Egy szakácsné kerestetik.** Jelentkezhetni levél által vagy személyesen lapunk csikszeredai kiadóhivatalánál.

— **Csiszár Sándor** vendéglősnek mai számunkban közölt hirdetését ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Az „Olvasókör”** czimű, már eddig 5-ik évfolyamot ért s kéthetenként megjelenő regényvállalatot, mely pontos megjelenése, csinos kiállítása, de különösen kitűnő regényeinek érdekfeszítő tartalma által, hazánk kevés számú folyóiratai között egyike azoknak, mely a legtöbb olvasóközönséggel dicsekedhetik, t. olvasóink figyelmébe ajánljuk. Az „Olvasókör” most folyó regényének czime „A Rejtett millió”, Montepin Xaver hatásteljes legújabb történeti regénye, mely az olvasót teljesen lebilincseli és megragadja. Előfizetési ára egy évre vagyis 24 (5 ives) füzetre 6 frt; 12 füzetre 3 frt; 6 füzetre 1 frt 50 kr. — Előfizetheti legczélseztübben postautalvány által az „Olvasókör” kiadóhivatalához Budapest, stáció-utca 31. szám. Mutatványszámok ingyen küldetnek mind azoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezekért egy levelezőlappal fordulnak.

Nyilvános számadás

a gy.-tekerőpataki tüzkarosultak részére tett adakozásokról:

A csikszenmártoni ifjuság által rendezett szini előadás és táncszestély tisztá jövedelme Ferenczi Lajos segédszolgabírótól 13 frt 50 kr, besztercebányai püspök Ipolyi Arnold ó Excellentiájától 5 frt, József főherceg ó Fenségétől 50 frt, a csikszeredai

pénzügyi biztos Mihály Józsefné urasz-
szonytól 60 kr, a nyitrai püspök 3 Excellen-
tiájától 10 frt, a váci püspök 3 Excellen-
tiájától 25 frt, a pécsi püspök 3 Excellen-
tiájától 10 frt, a veszprémi püspök 3 Excellen-
tiájától 10 frt, győ.-szentmiklósi egyesektől
Pál Gergely h. bíró által 23 frt 86 kr, kézdí-
vásárhelyi Dobál Lajos és Wertán fivérek-
től huszonhét darab fehérenemű, a csikszent-
mártoni szolgabírói járás gyűjtése Nagy
József szolgabíró által 57 frt 43 kr, Győ.-
Szent-Miklós városi pénztára 60 frt.

Fogadják a buzgó gyűjtők és szíves
adakozók saját s károsult kedves hűveim
legáltalásabb köszönetét.

(Folytatása következik.)

Győ.-Tekerőpatakon, 1883. szept. 29.

Ávéd István s. k.

plebános, segélyző bizottsági elnök.

Gazdaság és kertészet.

A méhek téli eltartásáról.

Beállván a hűvösebb időjárás, a mun-
kás méhecskék is szakítanak a gyűjtéssel
s meghúzzák magukat szerény hajlékukba,
hol leginkább a kason támadt repedések
betapasztásával foglalkoznak. Ősztőlük
fogva ők is érzik a tél közeledtét s tőlük
kitalhatólóg igyekeznek annak zord hidegét
minél enyhébbé tenni.

Daczára azonban a méhek eme törek-
vésének, szükséges, hogy maga a méhészt
is gondoskodják azok czélszerű és kényel-
mes kitéltetéséről, mit a következő el-
járások szerint eszközölhet:

Mindenek előtt a kitéltetésre alkal-
mas helyről kell gondoskodnunk, mely az
erős légáramoktól ment, közép hőmérsék-
lettel bír, csak kevésbé világos és semmi-
nemű csendháborításnak kitéve nincsen.
— Ily helyen a kasok mennyiségéhez ké-
pest több vagy kevesebb 1. vagy 1.20 m.
szélességű asztalokat helyezünk, melyekre
a kasok teendők oly módon, hogy felállí-
tunk egy sort az asztal egyik felén, (ter-
mészetesen a röpluk mindig befelé áll-
jon) az egyes kasokat 15—20 cm-re egy-
mástól. E sorral szembe az asztal másik
felére helyezük a második sort, de oly
berendezéssel, hogy az egyes kasok röplu-
kai a szemben fekvő két kas közötti hé-
zaggal egyenes irányban álljanak.

Két sornál többet semmi esetre sem
szabad egy asztalra helyeznünk, mivel ak-
kor nagyon nehéz volna a belső sorhoz
jutni a külsők háborítása nélkül.

Minden kas helyreállításánál az alól
támadt hézagokat, valamint a röplukakat
is kőcczel kitömjük; az egyes kasok közti
űr kitöltésére legcélszerűbb rossz hővezető
képesseggel bíró anyagot, mint szalmát,
sarjút s több efféléet használni. — Mint-
hogy pedig méheink télen át igen gyak-
ran ki vannak téve az egerek (patkányok)
látogatásainak, szükséges, hogy azok el-
leni megóvásukról is gondoskodjunk, mit
legcélszerűbben eszközölhetünk, ha az asztal
egyes lábait számtartóis, vagy bojtor-
jannal körül kötyjük, mert ezen keresztül az
egerek semmi szín alatt sem törhetnek utat.

Némely vidéken az asztalok lábaira
az e czélra készült cserépedényeket he-
lyeznek, melynek belső öblös része lefelé
áll és mázzal van ellátva; hatása abban
nyilvánul, hogy az egér a mázról vissza
esik, illetve lecsuszlik. Ezeknek időnkénti
megvizsgálása, akár minő módot is alkal-
mazzunk, okvetlenül szükséges, mivel volt
reá eset, hogy az egerek a méhészgazda
hanyagsága miatt egész asztal kasokat
tönkretettek.

Ily elhelyezés mellett, ha asztalunk
legalább is 3. m. hosszú s kasaink 40 cm.
középszám szerinti átmérővel bírnak, egy
asztalra, melynek területe (3. × 1.5) 3 □
m., elhelyezhetünk 10 kast, a 15 cm. egy-
másközi távolság betartása mellett.

Dr. Farkas Mihály, kinek gazdasági
iratai nagy népszerűségnek örvendenek,
Ramdohr híres természetbúvár és méhészt
után a következő módot ajánlja a méhek
téli eltartására:

„Kitelettetendő kasainkat állásdeszkái-
kon hagyva sorba felállítjuk s a sor mind-
két oldalán mintegy 80 cm. magas deszka-
kerítést alkalmazunk, olyformán, hogy az
egész egy hosszú ládához hasonlít. Vala-
mennyi kas felső részén egy 16 cm. hosszú
és 2 cm. vastag, üres bodzafa darabkát al-
kalmazunk a végett, hogy rajta a pára ki
s a friss lég betömjön; a röplukak elé
kevés szénát vagy szalmát teszünk, hogy
a párákat fölfogja s a homok befolyását a kas-
ba megakadályozza.

Igy elkészítve kasainkat, a hézagok
kitöltésére finom száraz kova (quaroz) ho-
mokot használunk, melylyel a kasokat mint-

egy 12 cm. vastagságban elfödve a mütét-
tel készen vagyunk.

Vizsgáljuk most azt, hogy 50 kasnak
a kitelettetése — föltéve, hogy minden kas
40 cm. átmérővel és 60 cm. magassággal
bír — melyik telettetési mód alkalmazá-
sával kerül olcsóbbra.

A megelőzőkből tudjuk, hogy a 3. m.
hosszu és 1.5 m. széles asztalokon 10 kas
helyezhető el, tehát 50 kas elhelyezhető 5
asztalra, a mi, bele értve a méhek elhelye-
zésével járó apróbb kiadásokat is, körül
összesen 27 frt 10 krba.

A második telettetési mód költségeinek
kiszámításánál már sokkal összetettebb szá-
mitási módokkal találkozunk, ugyanazért
azt mellőzve, a főzött tartva szem előtt,
kimondom, hogy a Ramdohr telettetési mód-
szere szerint 50 kas kitelettetése, a szerint
a mint a homokhoz könnyebben vagy ne-
hezebben juthatunk, a közép arányt véve
fel, 32 frt 30 krba kerül.

Tehát a különbség 4 frt és 80 kr.

Azonban bármelyik módszert is köve-
sük, soha se tévedszük szem elől főzélun-
kat: a méhek kellő nyugalomát megadni,
mert a tapasztalás szerint a méhek, ha foly-
tonosan nyugalomban vannak télen át, sok-
kal kevesebb mézet fogyasztanak, mint
máskülönb, s így reményünk lehet a ke-
vésbé erős kasokat is a legjobb eredmén-
nyel kitelettetni.

Szerkesztői izenetek.

Y. urnak, Kovászna. Cikket nem kö-
zölhetjük. Mi nagyon jól tudjuk, hogy mikor a
támadásnak helyet engedünk, helyet kell adni a
védelemnek is, s azt tettük is mindeddig; azonban
jelen alkalommal, miután a cikkek lapunk eddigi
állapontját támadja meg, nem közölhetjük. La-
pukunk soha és semmi körülmények között nem áll-
hat az egyesek által táplált előítéletek szolgálá-
tába. A kovásznai képviselő testület, vagy cikkiró
sancionálhatja a magasabb körök létezését, zeng-
het is neki dicsekedet, de mi az egyenlőség elvé-
nél fogva annak tért nem engedünk. Mi magunk
igen jól ismerjük az ottani viszonyokat s ismerjük
az értelmes közvéleményt is s tudjuk, hogy e cik-
k legnagyobb részben nem felel meg az igazságnak.
Nem akarjuk azonban Y. ur pályafutását gátolni,
cikket szívesen visszafogadjuk, vagy a szemé-
lyekre vonatkozó részét közölhetjük, ha beleegye-
zik. Elhatározását kérjük tudatni.

Piaci árak		Kézdí- Vásár- hely		Csik- Szereda		Gy.-Szt- Miklós	
		sz. 29.	sz. 26.	sz. 29.	sz. 26.	sz. 29.	sz. 26.
Hécsoltat	Buza) tiszta	7 50	7 50	7 50	7 50		
	) elegy	6 30	6 50	7	7		
	Rozs) tiszta	4 40	5 25	5 25	5 25		
	) elegy	—	4 50	5	5		
	Árpa) tiszta	3 40	3 50	4 50	4 50		
	) elegy	—	2 80	—	—		
	Zab	2 80	3 25	3	3		
	Törökbuza	5 40	5 47	6 25	6 25		
	Kása) köles	10 40	10	11 50	11 50		
	) árpa	—	12	5 50	5 50		
Külső	Borsó	6	4	—	—		
	Lencse	10	7 50	—	—		
	Fuszulyka	6	5 50	—	—		
	Lenmag	—	11	—	—		
	Kendermag	—	5	—	—		
	Bükköny	—	5	—	—		
	Pityóka	1 50	2	1 50	1 50		
	Marhahus	— 40	— 34	— 36	— 36		
	Disznóhus	— 48	— 48	— 56	— 56		
	Juh-hus	— 28	— 24	— 30	— 30		
Darab	Szalona	— 80	— 76	— 80	— 80		
	Fagygyu	— 32	— 32	— 36	— 36		
	Malacz	1 50	1 65	1 20	1 20		
	Lud	— 80	— 66	1	1		
	Bárány) fejtér	—	—	—	—		
	) fekete	—	—	—	—		
	Egy pár csirke	— 65	— 55	— 60	— 60		
	10 tojás	— 15	— 20	— 20	— 20		

A brünni kis lutri.

H u z á s s z e p t e m b e r 26-án.

11. 8. 9. 83. 15.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru-
és értéktőzsdén.

október 2-án.

Magyar aranyáraderék 6%	119.10
Magyar aranyáraderék 4%	86.—
Magy. papíráraderék 5%	85.90
Magyar vasúti kölesön	137.75
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	90.50
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	112.—
M. keleti vasúti államköt. III.	96.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	92.25
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	97.75

Temes-bánati földterherm. kötvény	98.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.75
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	98.—
Horvát-szlavon földterherment. kötv.	98.50
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	97.50
Magyar nyeregméző-sorsjegy kölesön	113.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109.—
Oszt. járadék papírban	78.—
Oszt. járadék ezüstben	78.50
Oszt. járadék aranyban	99.75
1860. államsorsjegyek	132.—
Oszt. magyar bankrészvény	835.—
Magyar hitelbank-részvény	289.50
Oszt. hitelintézet-részvény	290.80
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.69
20 frankos arany	9.50
Német birodalmi márka	58.65
London (2 havi váltókért)	119.85

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbéő Ferencz,
Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Van szerencsém a helybeli és vi-
déri közönséget tisztelettel értesíteni,
hogy lakásomat a

„Szarvas“-hoz

ezimzett vendéglői helyiségbe tettem át,
a hol pontos szolgálat és **jutányos
árak** által igyekezni fogok a tisztelt
közönség eddig tanúsított szíves párt-
fogását ezután is kiérdemelni. A nagy-
érdemű közönség szíves támogatását
kéri

Császár Sándor,
vendéglős.

1—2

A jogkereső felek szíves tudomá-
sára hozom, hogy

ügyvédi irodám

Gy.-Szentmiklóson megnyitottam.

Dr. Szentpéteri Kristóf,
ügyvéd.

1—3

Ajánlják a cséplési időnyre **RESZLETFIZETÉS** mellett:

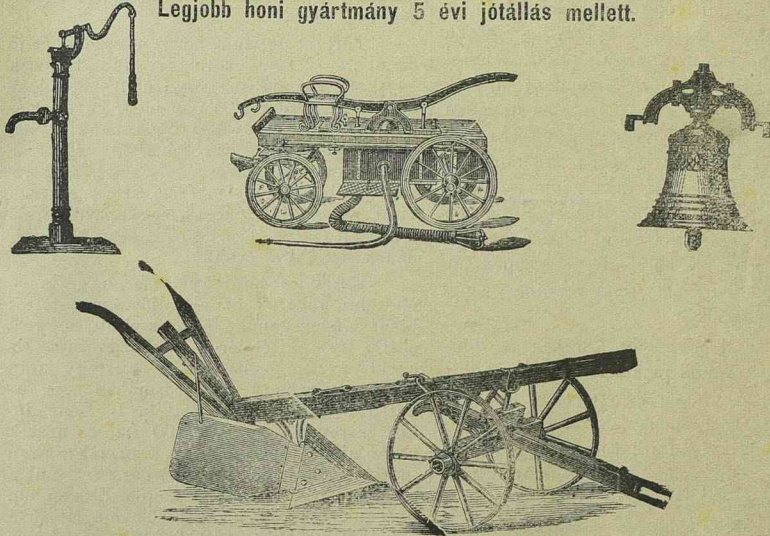
1 kézi cséplőgép teljesen felszerelve . . . 90 frttól 120 frtig.
1 két ló erejű cséplőgép fekvő járgánnyal . . . 210 frttól 240 frtig.
1 „ „ hajtásra is alkalmazható „ kézi . . . 230 frttól 280 frtig.
1 „ „ erejű cséplőgép (szíjhajtásra) . . . 300 frttól 360 frtig.
1 Baker-rosta 3 nagyságban . . . 55 frttól 80 frtig.
1 konkolválasztó (trieur) . . . 80 frttól 180 frtig.
1 szeekavágó kézhajtásra 2 hosszúságra . . . 36 frttól 50 frtig.
1 „ „ nagyobb 4 hosszúságra . . . 55 frttól 80 frtig.
1 kukoriczamorzsoló . . . 30 frttól 50 frtig.
1 répvágó . . . 28 frttól 60 frtig.

Gőzcséplők és malmok, ugyisint minden nagyobb gazdasági
gépekre rendelvényeket a legelőnyösebb feltételek mellett elfogadjuk.

Továbbá nagyválasztékú **TÜZIFECSKENDŐ** raktárunkból:

1 mankós fecskendő . . . 15 frttól 30 frtig.
1 taliga „ . . . 80 frttól 200 frtig.
1 kis községi fecskendő . . . 180 frttól 300 frtig.
1 nagy községi fecskendő . . . 240 frttól 380 frtig.
1 nagy négykeresű fecskendő . . . 300 frttól 600 frtig.
Feccskendő és házi kutak . . . 55 frttól 300 frtig.

Legjobb honi gyártmány 5 évi jótállás mellett.

Midőn jelen hirdetésünket különösen a t. gazdaközönség és a községi előljá-
rásoknak becses figyelmébe ajánljuk, kérjük szíves megbízásukat.

27—30

Kiváló tisztelettel

WASS és RIEMER

Ny. Szabó Albert gyorsajtóján Kézdí-Vásárhelytől.